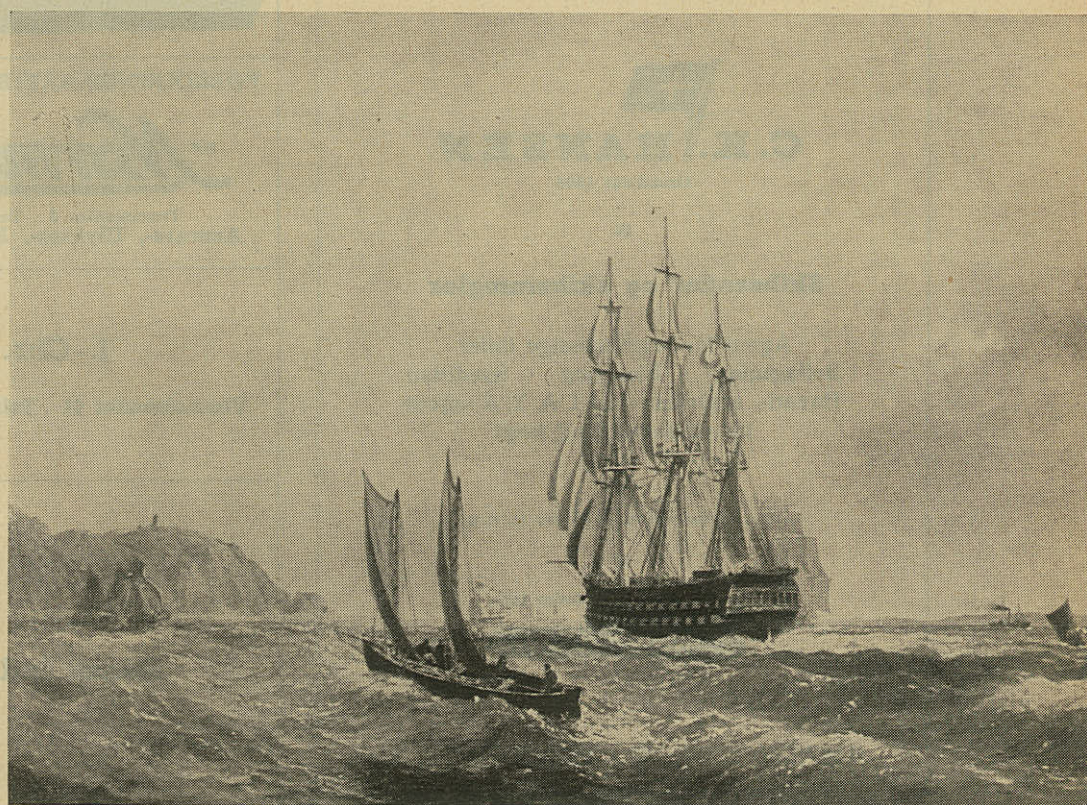

UNDER DANNEBROG

ORGAN
FOR
SØVÆRN
OG
SØFART

Hefte VI - Decbr.
40. Aarg. - 1953

Danmarks sidste Sejllineskib DANNEBROG udfor Kullen.
C. Melbye pinx. 1853. (Privateje).

MARINEFORENINGENS MEDLEMSBLAD

AALBORG VÆRFT A/S

HEDE NIELSENS FABRIKER A/S

HORSENS - Tlf. 750 - 751 - 752

Helweg Mikkelsen & Co.

Fabrik for
ELEKTR. MAALEINSTRUMENTER
Telefon Central 998
Ø. Farimagsgade 28, København Ø.

Parkteatrets Restaurant

Rigtig Mad Rigtig Betjening Moderne Hygge

Central 4048 - 4049 Gunnar Jensen

DE FORENEDE OLIEFØJSTAVNER A/S
OLSKIND & STANDARD

TH. MØLLER

København K. Nyhavn 45-47

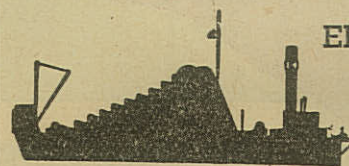
Skibsproviant - Skibsinventar

Hovedoplag for
W. B. Dick & Co. Ltd., London
Smøreolier

OSTEN køber De i Ostekælderen

Største Lager . Billigste Priser

BORBERGGADE 79 . Telf. Palæ 4823

Elzelingen & Co. A/S

BORNHOLMSGADE 3
KØBENHAVN K.
CENTRAL 8826

C.K. HANSEN
Grundlagt 1886

*

Skibsreder og skibsmægler

Agent for regelmæssige linier
Befragtning · Klarering · Spedition
Havari-, assurance- og I. A. T. A.-agent
for passagerer og fragt

*

16 moderne skibe — 98.000 ts. d.w.

*

Korresponderende reder for:

DANNEBROG

AMALIEGADE 35 · KØBENHAVN K.

Telf. Central 72 (18 linier) · Rigs 13 (2 linier)
Telgr.-adr.: »HANSEN« · Fjernskriver nr. 2501 & 2502

FORSIKRINGS-AKTIESELSKABET

Normannia Stiftet 1916

Trommesalen 5 · Telefoner: C. 13447 · 10068
Ansvars-, Ulykkes-, Brand- og Tyveriforsikring

I. Chr. Andersen

Vimmelskiftet 41 · Telf. 1345 & 14345

OST

Dansk Industri Syndikat

JULE- OG NYTAARSHILSEN

Vi nærmer os nu Juletiden med al dens Højtid og Stemning. Paa Hovedbestyrelsens og egne Vegne bringer jeg Eder alle de bedste Ønsker om en hyggelig Jul.

Naar Aaret rinder ud, vil vore Tanker gaa til de Hjem, der har mistet en af vore brave Kammerater, ligesom vi vil sende vore Gutter paa Søen og i Havn hjertelige Julehilsener.

En særlig Hilsen til vor Konge og Æresformand og til Hendes Majestæt Dronningen med oprigtig Tak for al Bevaagenhed og Interesse, endvidere til vore Brødreforeninger i Norge og Sverige med Tak for godt Samvær og nordisk Fællesvirke og ikke mindst en Tak til Søværnets Chef og Institutioner for al Hjælpsomhed og Støtte.

Aaret har bragt os mange gode Minder. Ved vort 40 Aars Jubilæum modtog vi stærke Indtryk af den Agtelse og Forstaaelse, der vises vor Forening fra mange Sider; det bliver nu vor Sag at føre vor Forening videre i den rette Aand og med den Ansvarsfølelse, som den Hyldest, vi har modtaget, forpligter os til.

Hertil hører, at vi tager kraftigt fat paa at skuffe nye og gode Medlemmer, dette kræver Agitation og Oplysning om vore nationale Formaal og gode indre Kammeratskabsliv, og her maa alle være med.

Vi skal fortsat leve vort individuelle Liv i Afdelingerne, men samtidigt skal vi være besjælede af stærk Vilje til i Fællig at føre vore smukke Orlogs- og Sømandstraditioner videre og til at udvikle Forstaaelsen af vort Søværns og vore Søerhvervs Betydning for Danmark.

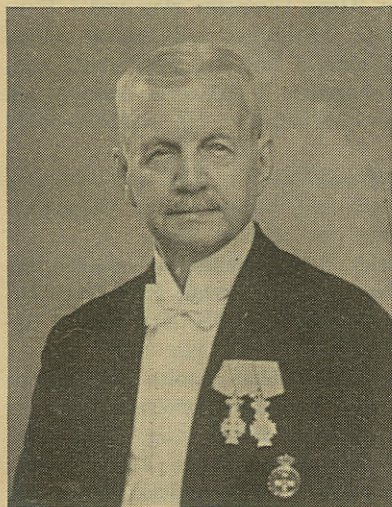
Vi maa altid have for Øje, at „Enighed gør stærk“, kun derved indgaar vore Afdelinger som Skibe i en samlet stærk Flaade under Dannebrog.

Med de bedste Ønsker for vor Forening, for hver Afdeling og for hver enkelt Kammerat om alt godt i det kommende Aar beder jeg de mange, der har vist mig Tillid, Venlighed og Gæstfrihed i Aarets Løb, modtage en hjertelig Tak derfor.

GUD BEVARE KONGEN!

PAUL IPSEN.

* 20. 2. 1875 **E. W. MARSTON** † 27. 10. 1953

Ved Marineforeningens Æresmedlem, Københavns Afdels Æresformand, Afdelingsarkitekt E. W. Marstons Bortgang mistede Marineforeningen et af sine værdifuldeste Medlemmer, en Mand, der var een af dens Pionerer, og som i sjælden Grad har præget og gavnet Foreningen.

Fra sin Fader, der var Præst ved

Holmens Kirke, og fra sin Orlogstjeneste med Krydsfregatten FYEN til Middelhavet i 1898—99 fik Marston en levende Interesse og dyb Agtelse for vor Flaade, dette prægede hele hans Liv og gav sig Udslag i et utrætteligt Arbejde for vor Flaades Sag og Anseelse.

Efter Marineforeningens Stiftelse blev han en af dens førende Mænd og med enestaaende Ildhu tog han Del i dens Opvækst ved Agitation og Start af Afdelinger.

Ved sin Charme, Elskværdighed, sit gode Eksempel og ved sit friske Humør vandt han mange for Marineforeningens Sag, saa meget lettere, fordi han i fuldt Maal baade i Tale og Digt evnede at finde Udtryk for Marineforeningens Idealer. Ud fra sine rene, retlinede Motiver medvirkede han til at føre Københavns

Afdelingen op i et højt Plan, det rent administrative og organisatoriske overlod han gerne til sine Medarbejdere, for ham var det centrale Aanden i Kammeratskabslivet og den lødige Underholdning til Fyldestgørelse af Marineforeningens Formaal. Han havde en egen Evne til at holde Intriger og Kævl ude fra Foreningslivet, og ved festlige Lejligheder var han ved sit repræsentative Væsen, sine Talegaver og sin taktfulde Optræden en toneangivende Formand for Afdelingen.

Marston var Medlem af Hovedbestyrelsen fra 1921—48, og ogsaa her tog han med temperamentsfuld Iver Del i Arbejdet, altid visende Forstaaelse for andres Synspunkter. Hans kunstneriske Anlæg og Uddannelse kom paa mange Maader Marineforeningen til Gode ved Projekter til Emblemer, Naale, Vignetter o. m. a.

Marstons dybe Interesse for Marinen gav sig Udslag ved hans hyppige Færden paa Holmen, særligt besøgte han flittigt Modelsamlingen og overværede Fremstilling af Modeller hos sin Ven, Modellerer Dørge.

Han virkede energisk for Bevarelsen af Fregatten JYLLAND, for Komitéen herfor var han i en Aarrække til sin Død Formand.

Ved hans Bisættelse i Bispebjerg Krematorium den 31. Oktober var mange af hans gamle Venner og Kammerater til Stede for at bringe ham en sidste Hyldest og Tak. Efter Pastor Scheller-Nielsens træffende og varmtføjte Ord bragte Marineforeningens Formand ham en sidste Tak, og vort Flag sankedes over hans Kiste.

ÆRET VÆRE HANS MINDE.

Paul Ipsen.

Linieskibet DANNEBROG

(Se Forsidebilledet).

Danmarks sidste Sejllineskib, DANNEBROG, søsattes i 1850 paa Nyholm, efter at det i 7 Aar havde staaet paa Bedding. Oprindeligt skulde dette Skib, som var armeret med 72 Stk. 30-pundige Kanoner, have ført den regerende Dronnings Navn CAROLINE AMALIE. Der skete dog som bekendt et Tronskifte inden Stabelafløbningen, og da den nye Konge paa daværende Tidspunkt ikke var gift, blev følgende 3 Navne foreslaaet: FREDERIK VII, DANNEBROG, DANNEVIRKE, hvoraf Kongen bestemte sig for det midterste.

Det blev det 4de Skib i Rækken af den danske Flaades 6 Skibe, som har baaret Navnet DANNEBROG.

I Bogen: „Flaadens Skibe 1951“ omtaler Forfatteren, Kommandørkaptajn R. Steen Steensen, at det første DANNEBROGE, Ivar Huitfeldts, som sprang i Luften i Køge Bugt 1710, var opkaldt efter Dannebrogordenen, hvis Insignier indgik i Agterskibets Ornamentering. Det her omtalte Linieskib DANNEBROG samt de to Kongeskibe fra vor Tid er derimod opkaldt efter Flaget.

Linieskibet DANNEBROG var et meget smukt Skib, som gjorde sin Konstruktor, Fabrikmester *Andreas Schifter*, og Skibbygmester, *D. H. Funch*, megen Ære, og dets Armerings Enhedskaliber — 72 Stk. 30-pundige Kanoner — var et Særsyn paa de Tider.

Paa sit første Togt i 1853 besøgte Skibet Karlskrona, hvor DANNEBROG under Kommandørkaptajn C. E. van Dockums Kommando paa en elegant Maade krydsede ind til den svenske Flaadehavn — efter Siggende første og eneste Gang en saadan Manøvre er udført med et Sejllineskib. Derefter blev Kiel anløbet — „hvor man skulde søge at indvirke paa Stemningen“ — Kiel var jo det slesvig-holstenske Oprørs Arnested. Senere stod DANNEBROG nordpaa i meget daarligt Vejr, hvorunder det store Skibs Manøvreedygtighed vakte megen Beundring. Under Rebning af Krydssejlet den 2/7 i Skagerak faldt en Mand ned fra Raaen, tårnede Skibssiden, faldt i Vandet og forsvandt i Dybet. Imidlertid tog Stormen til i Styrke, og under Rebning af Fokken styrtede en anden Mand af Besætningen ned og slog sig ihjel. I Faldet ramte og lemlæstede han en Kammerat paa Dækket.

Stormen nødte efterhaanden Linieskibet til at vende om og søge Ankerplads i Læ af Skagen, og under stor Højtidelighed bisattes her den nedstyrtede Orlogsgast. Efter gammel Skik blev Liget baaret Skibet rundt af Kammerater i Paradedragt og med Chefen i Spidsen, Soldaterne fra *Soldatesken* stod *en haje* under Vaaben paa Batteriet, medens Søfolkene blottede Hovederne. Selve Begravelsen fandt Sted paa Hirtsholmene.

Soldatesken om Bord i Orlogsfartøjer var Betegnelsen for den Afdeling Soldater, der udførte Skildvagts- og anden Tjeneste, bl. a. udgjorde den Kernen i Landgangskompagniet. I Udlandet findes endnu saadanne særlige Marineinfanteriafdelinger. (I England *Royal Marines* i Modsætning til Orlogsgasterne, der hører til *Royal Navy*, Flaaden).

I Danmark fandtes indtil Midten af det 18. Aarhundrede et saadant særligt Marineregiment (senere overført til Hæren og Stamafdeling for „Bornholmske Fodfolk“, se UNDER DANNEBROG, Februar 1951).

Senerehen udkommanderedes Detachementer af Fodfolkssoldater fra Hæren til Orlogsskibenes *Soldateske*, en saadan Afdeling var bl. a. ombord i Linieskibet CHRISTIAN VIII, et Søsterskib til DANNEBROG, da det sprang i Luften 5/4 1849 ved Eckernførde. Soldateske-Ordningen ophævedes i Begyndelsen af 1860'erne. (Af foranstaaende fremgaar, at Betegnelsen *Mariner* kun vedrører *Marineinfanterister*, den rigtige Benævnelse for det danske Søværns Personal er *Orlogsgast*).

Efter Forstøtning af Masterne og Sætning af Rig og Gods lettede DANNEBROG nogen Tid senere og naaede 4/7 efter en haard Sejlads mod NW-lig Vind den svensk-norske Eskadre udfor Norges Sydkyst, hvor Admiralsflaget salutedes med 11 Skud, hvorefter DANNEBROG indgik som en Enhed i den saakaldte „skandinaviske Eskadre“. De tre nordiske Rigers Flag vajede her samlet under fælles Overkommando af den svenske Admiral *Krusenstierna*, der havde Prins *Oscar* — den senere Kong *Oscar II* af Sverige-Norge — til Flagkaptajn. Den danske Kaptajnløjtnant *Wilde* blev tilkommanderet Admiralens Stab, ligesom en svensk Søofficer gjorde Tjeneste i DANNEBROG.

Paa Grund af Koleraens Udbrud i Danmark opløstes denne nordiske Eskadre dog ret hurtigt. Senere deltog DANNEBROG sammen med Fregatten HAVFRUEN og Korvetten VALKYRIEN i nogle Øvelser i Østersøen. Herunder slog Lynet en Nat ned i DANNEBROGs Stormast, løb ud langs Storraaen, fra hvis Nok Straalen med en Alens Diameter slog ned i Vandet. Raaen blev ødelagt, og Godset ved Nokken splintredes, medens 2 Topsgaster blev let forbrændte. Om Bord i HAVFRUEN kastedes 3 Officerer omkuld ved Lynnedslaget, den ene — Chefen — laa endda bedøvet i nogle Minutter.

Ogsaa under Krigsberedskabet i 1861 var Linieskibet DANNEBROG som saa mange andre Orlogsfartøjer under Kommando paa et kort Togt.

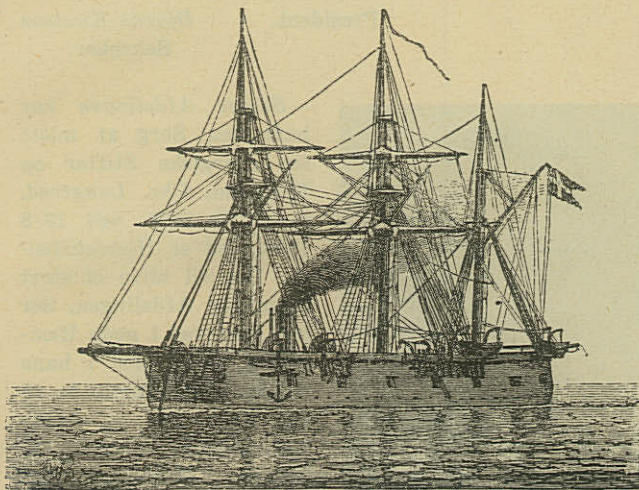
Tiden var imidlertid uigenkaldeligt og ubarmhjerligt løbet fra Fortidens store og smaa Sejllinieskibe. Skruer og Panser havde revolutioneret Kravene til Søkrigsmateriellet, Sejlskibenes Dage var talte.

I 1862 omdannedes vort sidste, stolte og smukke Sejllineskib til Panserkorvet. Man bortskar det øverste Dæk og foretog forskellig Forandring af Skroget, som beklædtes med 4½ Tommer tykke Panserplader. Skibets smukke Gallionsfigur, en Kvindeskikkelse med Dannebrogflaget, som nu er opstillet udfor Kleinmedien paa Holmen — gengivet i Medlemsbladets Jubilæumsnummer, April 1953, Side 14 — fjernedes sammen med de smukke Forsiringer paa Agterskib og Spejl — det mørke Panser var ganske uden Pynt, og Skibet fik derved et dystert og trist Ydre. Armeringen blev samtidig ændret til 17 svære Kanoner, og der indsattes en 400 HK Dampmaskine i Skibet.

Ombygningen afsluttedes i Vinteren 1863—64, saaledes, at Panserkorvetten DANNEBROG kunde hejse Kommando den 30/3 1864. Nogen egentlig Krigshandling kom den dog ikke til at deltage i, den indgik i Eskadren i Østersøens østlige Del og deltog i den ensformige Blokadetjeneste bl. a. udfor Neufahrwasser, og var senere med i den store Evolutionseskadre ved Langeland under Vaabenhvilen.

Panserkorvetten DANNEBROG var igen under Kommando i 1870 som Eksercerskib i Eskadre sammen med PEDER SKRAM og LINDORMEN, men allerede i 1875 udgik den af Flaadens Tal for i 1878 at blive omdannet til Kaserneskip. Som saadan husede den Aar efter Aar Søværnets værnepligtige; det var før Kasernen paa Nyholm blev bygget. I 1896 brugtes det gamle Skib som Skydemaal under Forsøg med Brisantgranater og blev saa ophugget i Aarene 1897—98.

DANNEBROG som Panserkorvet.

Med dette Danmarks sidste, store Sejlskrigsskib, der tjenstgjorde som Sejlflineskib 1850—62 og som Damp-panserkorvet 1864—78, standsede den videre Udvikling af Fortidens store Sejl-„Dreadnoughts“ indenfor den danske Orlogsflaade. De ældre Tidens poetiske Fremtoninger med de hvide, bugnende Sejl højt over de hvidmalede Batteriganges talrige Kanonløb og med skumomsprøjtede Gallionsfigurer maatte nu vige Pladsen for den moderne Tidsalders rygende Skorstene og graa Panserplader.

H. de L.

Søværnets Havaritjeneste

Den 15. Maj 1953 oprettedes Søværnets Havaritjeneste som et Tjenestekområde under Kystflaaden.

Den fungerende Formand for Udvalget vedrørende Havaritjeneste, Kaptajnøjntant E. Dahlerup, der i 1951 har været paa et to Maaneders Kursus i Havaritjeneste paa Naval Damage Control Training Center i Philadelphia, fortæller følgende om denne nye Tjeneste:

Havaritjenestens Hovedopgave bliver følgende: 1) Undervisning og Instruksjon af Søværnets Personel i Havaritjeneste, 2) Udøvelse af raadgivende Virksomhed i havaritekniske Spørgsmaal og 3) Forberedelse af en kommende Havaritjeneste i Søværnet paa Grundlag af de i Udlandet indhøstede Erfaringer.

— Efter Krigen udvekslede U.S.A. og England Erfaringer om Krigsforlis, og man fandt hurtigt ud af, at der var mange Lighedspunkter i Aarsagerne til disse Forlis. Resultatet af Drøftelserne blev, at der nu lægges den største Vægt paa en Organisation, der saavel personel- som materielmæssigt kan imødegaa Skader paa eget Skib under Kamp. Denne Tjeneste kaldes damage control og dens Formaal kan kort og

godt siges at være: Bevarelse af Skibets Evne til Fremdrift, Stabilitet og Kampegenskaber under alle Forhold.

Det var karakteristisk, at mange Skibe under Krigen gik tabt paa Grund af smaa Skader, medens store Skader ofte kunde klares. Det slog ikke fejl, at Skibene med de store Skader, der blev klaret, havde en effektiv Havaritjeneste. Efter Krigen systematiserede og udviklede man derfor damage control training centrers. I 1950—51 uddannedes her 18.000 Mand i England og ikke mindre end 70.000 Mand i U.S.A.

Oprindeligt kunde man blot organisere en Havaritjeneste i store Skibe (til og med Destroyers), men i Dag mener man, en saadan Tjeneste kan faa Betydning helt ned til Fregatter og Korvetter, ja, maaske for endnu mindre Skibe.

— Hvad omfatter Havaritjenesten?

— I første Instans Bekæmpelse af de to vigtigste Skader, Brand og Lækage, men dernæst Uddannelse af alt Personel — under Hensyn til Grad og Kategori — i Brandslukning og Lækstopning. Paa en Uge lærer man Eleverne, at vel skal de respektere Ilden, men de behøver ikke at være bange for den, naar de arbejder rigtigt med det rette Bekæmpelsesmateriel. Paa Skolerne lærer man ligeledes at bekæmpe selv meget svære Lækager. Man slutter iøvrigt med særdeles realistiske Øvelser i tro Kopier af Skibsafsnit, hvor Vandet strømmer ind gennem store Lækager. Disse Kopier flyder i et stort Bassin, og det gælder for Eleverne ombord at holde Læk plus eventuelle Brande i Skak, saa „Fartøjet“ ikke faar større Krængning end forud bestemt. Sker det, betragtes Spillet som tabt.

— Men Eleverne skal ogsaa lære andet end Brand- og Lækbekæmpelse?

— Ja, først og fremmest Kendskab til eget Skib, saa man kan udnytte alle foreliggende Muligheder til hurtigt og effektivt at bekæmpe opstaaede Skader. Man maa lære Personellet at arbejde f. Eks. i Mørke, under kraftig Røgudvikling og lignende besværlige Kaar, der tvinger Folk til nøje at kende Skib og Materiel. Havaritjenesten stiller store Krav til Personellet, som til Gengæld maa forlange Hensigtsmæssighed i Skibenes „havarimæssige“ Konstruktioner. De maa paa alle Maader være bedst muligt udrustet til at modstaa Skader. Derfor begynder et Skibs Havaritjeneste i teknisk Henseende allerede paa Tegnebordet, og det er her, man efterhaanden vil naa længere og længere ned i Skibstype. Herhjemme maa man finde en naturlig Balance mellem Økonomien og Kravene til Hensigtsmæssighed, da det vil være meget bekosteligt at indrette Søværnets Skibe efter de Standardkrav, der i Dag stilles til tilsvarende Typer i de store Flaader ...

— Hvordan vil man gribe Sagen an i Danmark?

— Der er til Søværnskommandoen indsendt et Forslag om Uddannelse i Havaritjeneste for alt Søværnets faste Personel. Endvidere forberedes i Samarbejde med SBV et Udkast til en Havariskole paa et Areal Nord for den nye Mathskole. Der er her til Landet ankom-

(Sluttes nederst Side 6).

Enhver gammel Orlogsgast drikker Julens Skaal
i MARINEFORENINGENS EGNE GLAS

Kan bestilles gennem Hovedkontoret eller direkte hos Ove C. Bjerregaard, Trommesalen, Kbhvn.

Fra Hovedbestyrelsen

Forinden Marineforeningens Hovedbestyrelse den 31. Oktober holdt sit ordinære Efteraarsmøde, deltog alle Medlemmerne i Marineforeningens Æresmedlem, Afdelingsarkitekt *E. W. Marstons* Bisættelse fra Bispebjerg Krematorium i København.

Til denne var mødt Repræsentanter for København og Gentofte Afdelingerne m. fl., ligesom Marineforeningens Skyttelav var repræsenteret. Ogsaa mange Venner og Medarbejdere fra Stadsarkitektens Kontor havde givet Møde, og ved Kisten, hvor Orlogspræsten, Pastor *Scheller Nielsen*, fra Holmens Kirke forrettede Jordpaakastelsen, paraderede Hovedforeningens, Khv.s Afd.s og Skyttelavets Flag og Fane.

Det vil ogsaa her være paa sin Plads at erindre om, at Arkitekt *Marston* — foruden at have sat sig et varigt Minde i Marineforeningen gennem sine prægtige Sange og hele sin smagfulde kunstneriske Indsats, som spores i Emblemer, Insignier o. l. — ogsaa gennem en Aarrække flittigt har ført sin Pen i UNDER DANNEBROG's Spalter, først som en dygtig Medarbejder, senere gennem en Aarrække som Bladets Redaktør.

Fra ORLOGSFORBUNDET i Norge er modtaget følgende:

Til alle våre danske venner i Marineforeningen!

Når året ebber følger vanligvis en trang til å sende sin kjære og venner sine beste tanker og ønsker.

(Sluttet fra Side 5).

met en Del amerikansk Havaritjeneste-Materiel, der snart tages i Brug af flere af Flaadens Enheder, hvorved Tjenesten faktisk er i Gang.

— Har man tilstrækkeligt Materiale til at paabegynde Undervisningen i Havaritjeneste nu?

— Der findes engelsk og amerikansk Undervisningsmateriel, der egner sig fortrinligt, ogsaa til Undervisning efter danske Forhold. Vi faar i 1953 en Del amerikansk Materiel her til Landet, og det vil være ganske uundværligt for en effektiv Havaritjeneste-Undervisning.

Indtil Havari-Skolen er igang maa man klare sig med de forhaandenværende Muligheder. Den store, øjeblikkelige Opgave for Søværnets Havaritjeneste bliver imidlertid at faa grebet Sagen an systematisk og fra Grunden, at faa gjort Myndighederne begribeligt, at Søværnet her har et forsømt Tjenestoomraade af stor Vigtighed for Enhedernes Kampværdi. Søværnets Ledelse maa gaa ind for Sagen, og Søværnets tekniske raadgivende Myndigheder maa støtte den. Medens vi venter paa Skolen, bliver der nok at gøre hermed.

Det er ikke mindst mit Haab, slutter Kaptajnlojtnanten, at vi — trods Personelmangel — snarest muligt maa finde det for Havariskolen saa livsvigtige Lærerpersoneel og faa givet det en grundig Instruktør-uddannelse i England eller U. S. A. — det har de andre smaa Mariner maattet gøre, og det bliver ogsaa nødvendigt for Danmark, om denne Sag skal føre til et positivt Resultat.

(„Marinetidende“).

Blandt sjøfolk melder denne trang seg i sterkere grad.

Slik ogsaa med oss. Til dere danske orlogsgaster går våre tanker med takk for godt kammeratskap, samarbeid og inspirasjon til fortsatt arbeid for Orlogssaken.

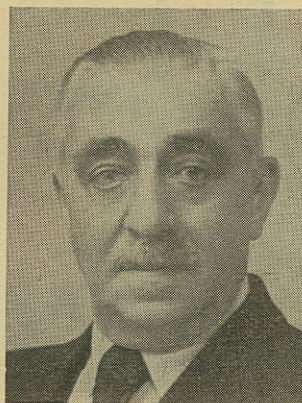
En riktig hyggelig Jul og ønsket om et Godt og hellbringende Nyttår fra samtlige Orlogsforeninger

Med hilsen

E. C. Danielsen.

President.

Bjarne Knutsen
Sekretær.

Samsø Afdelingen har haft den Sorg at miste sin energiske Stifter og Formand, *Chr. Langtved*, f. 22/12 1878, død 16/8 1953, ved et Hjertetilfælde. Det vil blive et stort Savn for Afdelingen, der hos ham var i gode Hænder og altid stod i hans Tanker. Han kæmpede til det sidste for at styrke Foreningens Økonomi og fremme Medlemsantallet og holdt samtidig Forbin-

delsen med sine gamle Kammerater fra VALKYRIEN 1901—02 vedlige.

ÆRET VÆRE HANS MINDE.

419.

Til Samværet efter Hovedbestyrelsesmødet var FLOTTANS MÄNs Malmö Afd. repræsenteret ved sin Viceordførende, Disponent *T. Tellemark*.

Marinestueindvielse i Frederiksværk

Efter lange Tidens flittigt Samlerarbejde og megen Udholdenhed kunde Frederiksværk Afdelingen 18/10 indvi en meget smuk Marinestue paa Grand Hotel. Til den højtidelige Indvielsesfest var mødt Formanden for Marineforeningen, KD. *Ipsen*, Chefen for Arresødal-lejren, KK. *Kofoed Hansen*, Repræsentanter for Naboafdelingerne, Afdelingens Æresmedlemmer og Byens Borgmester. Afd.sformanden, Maskinmester *H. Petersen*, bød Velkommen og takkede alle de mange, der havde hjulpet paa forskellig Vis ved Arbejdet med denne meget smukke Marinestues Indrettelse. KD. *Ipsen* foretog selve Indvielsesceremonien, det er den 76de Marinestue i Danmark, alle morsomme og særprægede hver paa sin Vis, derfor holder man af dem, men især af sin egen. Mange Ting var med Flid samlet til denne Stue, som har faaet et rigtigt maritimt Præg, og ved Indvielsen modtoges yderligere mange smukke Gaver. Arresødal-lejren forærede en smuk gammel Sabel fremskaffet fra Søartilleriet, Roskilde Afd. forærede en morsom Kollektion af gamle Huebaand, og Fiskeriforeningen overrakte en Gæstebog. Fra Prins *Georg* af Grækenland, tidligere dansk Søkadet, var modtaget en Kultegning af Korvetten HEJMDAL. Efter at Stuen var besat, og de mange Genstande beundret og kommenteret, afholdtes en Festmiddag med Taler og Sange, og Festen sluttede med et muntert Bal.

40 Aars Jubilæum i Nykøbing F. Afd.

Den 22/11 fejrede *Nykøbing F. Afd.* sit 40 Aars Jubilæum paa festlig Vis. Blandt Gæsterne saas Formanden for Marineforeningen, Borgmester *Brodthagen* og Orlogskapt. *Just Rasmussen*. Afd.-Formanden, Købmand *H. Petersen*, opridsede Afd.s Historie i korte Træk, een af Stifterne, Købmand *Sidenius*, var kommen til Stede og modtog Udnævnelse til Æresmedlem. Paa Hovedbestyrelsens Vegne bragte Kommandør *Ipsen* en Hilsen og hyldede samtidig Byen. Afd.-Formanden og Hovedbestyrelsesmedlem *Otto Petersen*, Vordingborg, talte for Damerne, og fra de forskellige Naboafd. bragtes Hilsener.

Efter Festmiddagen var der kunstnerisk Underholdning og senere Bal. Paa en smuk og værdig Maade markeredes denne „runde“ Stiftelsesdag i een af Marineforeningens ældste og levedygtigste Afdelinger.

Fra Søværnet

Paa Sessionerne tages i vid Udstrækning Hensyn til de værnepligtiges Ønsker, naar Vaabenarten skal vælges, skriver „Aalborg Stiftstidende“. Paa Sessionen i Nr. Sundby forleden bad en Gymnasiast om at blive udskrevet til Flaaden. Det blev han, og dermed er han femte Generation i Flaaden fra samme Familie.

I Kastrop Havn har „Esso“ stillet en Bygning til Raadighed for det maritime Hjemmeværns Flotille 323, der her har indrettet en ny Station.

Stationen, der ligger paa Kalkværkets Grund i Havnen, bestaar af tre udmærkede Lokaler, hvoraf det største benyttes til Banjer, det mellemste til Chefkontor og Kommandostation og det mindste til Kabys. Istandsættelsen og Møbleringen er saa at sige 100 Procent Resultat af Flotillegasternes egen Indsats gennem Arbejde, Materialer og Penge, og den nye Flotillestation gør et særdeles tiltalende Indtryk.

Ved Indvielsen Søndag den 15/11 laa en af Øvelsesbaadene i Havnen med alle Signalflag sat, ligesom Søværnets Kutter LINDHOLM var løbet ind i Havnen i Dagens Anledning.

Blandt de mange Gæster ved Indvielsen var Næstkommanderende for det maritime Hjemmeværn, Orlogskaptajn *Jørgen Teisen*, Repræsentanter for KM, Hjemmeværnets Distrikt IV, „Esso“, Kalkværket m. fl.

Arbejdet med Huntfregatterne skrider godt frem. Den første, der klargøres, er *ESBERN SNARE*, og Orlogsværftet forventer, at Modtagelsesprøverne kan indledes programmæssigt 2. Januar 1954.

Alle tre Huntfregatter er forlængst „bortadopteret“ til Nakskov, Frederikshavn og Kalundborg, men der er dog sket en lille Ombytning af Skibene til Byerne med det Formaal at sikre *ESBERN SNARE* til Kalundborg. De tre Byer er alle gaaet med til denne Ombytning, saaledes at Kalundborg faar *ESBERN SNARE*, Frederikshavn faar den Huntfregat, der istandsættes der, medens den tredie Huntfregat, der istandsættes i Aarhus, til sin Tid gaar til Nakskov.

Paa *SIXTUS VOLD* udfør Søværnets Kaserne paa Holmen er Firmaet *Kampsax* nu gaaet i Gang med Arbejdet med Afskæring af det yderste nordøstlige Hjørne. Dette Arbejde er nødvendiggjort af Udvidelser hos B. & W., der skal bygge en stor Tørdok, hvilket vil medføre en ændret Placering af de to Flydedokker.

Forenings Meddelelser

Gentofte indledte 8/10 Vintersæsonen med en Propagandaaften i Marinestuen. Interesserede inden for Kommunen med Tilknytning til Søværn, Koffardi- og Fiskerflaade var indbudt, hvilken Opfordring blev fulgt. Alle Medlemmerne havde faaet tilstillet det nye, fikse Agitationshefte. Marineforeningens Formand, Kommandør *Paul Ipsen*, holdt et interessant Foredrag om Marineforeningens Fortid og Fremtid, og Afd.s Formanden, *V. E. Holst*, opfordrede de tilstedeværende til at agitere for øget Tilgang til Afdelingen. Bag efter vistest Filmen „Af Flaadens Dagbog“, og Aftenen sluttede med kammeratligt Samvær.

Marineforeningens Skyttelav, København, fejrede sin Fødselsdagsfest 20/10, hvor Provst *M. Strunge* fortalte om sin Rejse til det hellige Land, hvorefter der var kunstnerisk Underholdning.

Vordingborg Afd. afholdt sin Generalfors. 21/10, hvor Formanden udtalte smukke Mindeord om de afdøde Kammerater, Tømmerhandler *P. Brorsen*, Lokomotivfører *Th. Petersen* og Driftsbestyrer *Kragh*. I Beretningen gaves Udtryk for den gode Tilgang af nye Medlemmer. Genvalg. Aftenen sluttede med kammeratligt Samvær.

Varde Afd. deltog sammen med Byens Soldaterforeninger i Paraden paa Torvet i Anledning af Modtagelsen af den nye Garnison til Varde den 23/10. Efter Paraden var der Lejlighed til at bese den nye Artillerikaserne, og om Aftenen var der Fest for „Jenserne“.

Odense Afd.s Medlemmer var indbudt til „English Club“s Forevisning af den interessante Film „Havet sletter alle Spor“ den 26/10. Efter Forestillingen afholdt Club'en Møde, hvor den britiske Marineattaché i Danmark, Commander *G. Potter*, talte om „The Battle of the Atlantic“ — en interessant Film og et levende Foredrag, der straks fangede Interessen hos de gamle Orlogsgæster.

Marineforeningens Skyttelav, Kerteminde, afholdt Genfs. 26/10. Til Kasserer nyvalgtes Kaffehandler *C. Evald Nielsen*, iøvrigt Genvalg. Den 7/10 afholdtes Pokalskydning og Præmieskydning med Deltagelse fra Afd. i Odense og Bogense. Pokalen blev ved Omskydning fravristet forrige Aars Vinder, *Knud Nielsen*, af Montør *Ove Hansen*. Præmieskydningen blev vundet af *Rask Petersen*, Odense.

Padborg/Graasten Afd. afholdt et „Kæmpeandspil“ den 30/10 — at 1ste Præmien var et helt Raadyr er ingen „And“. I Festen deltog ogsaa Landmilitæret fra Padborglejren, ialt var der smaa 300 Deltagere, og Arrangementet gav et pænt Overskud til Afd.s Marinestuefond.

Andespilsæsonen er iøvrigt inde, og dette ædle Spil er afholdt den 10/10 i *Frederiksværk* og *Skjern/Tarm*, den 2/11 i *Odense*, den 3/11 i *Aalborg*, *Roskilde* og *Svendborg*, den 7/11 i *Kongens Lyngby* og 14/11 i *Københavns Afdelingen*. Fra alle Steder meldes om store Præmier og stor Deltagelse.

Roskilde Afd.s Formand henlagde den 27/10 paa H. k. H. Prins *Valdemars* Fødselsdag en Buket Blomster paa Marineforeningens første Æresformands Sarkofag i Roskilde Domkirke.

Marineforeningens *Skyttelav*, København, havde „Manneaften“ 3/11, hvor Direktør *V. E. Risør* foreviste Tale- og Farvefilmen „Folk og Træ“, en meget interessant og smuk Film. Ved denne Lejlighed var det ogsaa Medlemmerne muligt at erhverve sig nogle af Skyttelavets Vaaben fra Besættelsestiden.

Varde Afd. afholdt Kammeratskabsaften 4/11, ved hvilken Lejlighed de nye Medlemmer blev budt Velkommen.

Helsingør Afd. fejrede 8/11 sin Stiftelsesfest i „Færgedaarden“, hvor ogsaa Afd.s smukke Marinestue er indrettet — i Programmet stod at læse: Vi forlanger ikke Mødepligt, men regner det som en Selvfølge, at der bliver fuldt Hus.

Padborg/Graasten har 16/11 afholdt Medlemsmøde i Graasten, hvortil Padborgmedlemmerne blev kørt i Kammeraters Biler. Der var Keglespil og Præmieskydning om Marineslips og Marineglas (en Idé, som er værd at følge af andre), og til Slut blev der spillet Lotteri om en Hamburgerryg.

Hadsund Afd. afholdt Aalegilde 19/11 med 35 Deltagere. Maskinmester *Kehler*, Kongsdal, overrakte som Gave til Marinestuen en meget smukt udført Model af Dampbaaden MERCUR, der besørgede Trafikken paa Mariagerfjorden fra 1885 til 1927, da den maatte give op for den mere moderne og effektive Rutebiltrafik. Modellen er udført i 1/24 Størrelse, og det har taget Bygmesteren 500 Timer at fremstille den. Modellen af MERCUR er nu opstillet i Marinestuen som Pendant til Modellen af Kongeskibet DANNEBROG, der er bygget og skænket af Maskinmester *Vilh. Sørensens*, nu Aalborg.

Afdelingens Formand takkede for den smukke Gave, og senere fortalte Maskinmester *Pefferkorn* fornøjeligt om Detaljerne ved Arbejdet med Modellen. Iøvrigt blev der sunget og fortalt Historier til langt ud paa Aftenen — det var en vellykket Sammenkomst.

Faaborg Kammeraterne holdt Torskegilde med paafølgende Dans den 21/11 — en meget fornøjelig og vellykket Sammenkomst.

Den 24/11 havde FLOTTANS MÄN i Helsingborg indbudt Kammeraterne fra Marineforeningens Helsingør Afd. til Foredrag med Film, efterfulgt af et enkelt Maaltid i Lotternes Lokaler i Helsingborg — et storartet praktisk Udslag af det nordiske Kammeratskab.

Skjern/Tarm afholdt en vellykket Stiftelsesfest den 24/11.

Aalborg Afd. afholdt 25/11 et stort anlagt „Humør-Show“ i „Kilden“. Der var en righoldig, kunstnerisk Underholdning og senere Dans paa Dækket — en helt rigtig Manneaften. Den 1/12 afholdtes den traditionelle „Ulkeaften“ i Marinestuen.

Svendborg Afd. afholdt „Manneaften“ 28/11, hvor der blev „pilket“ kogt Torsk og Saltmad. Senere var der amerik. Lotteri. Taler og Sange vekslede med Minde fra Orlogstiden.

I Skive Afd. har Rederiet „Skivet“ holdt Genfs. 1/12 i Marinestuen. Af Dagsordenen fremhæves Pkt. 3, hvor Hovedbogholderen aflagde det ureviderede Regnskab, Pkt. 4, hvor Skipperne ønskede Genvalg, og endelig skulde Forslag, der ønskedes behandlet, indsendes 2 Dage før, saa Formanden kunde faa Tid til at afvise dem skriftligt. Beløbet, der indkom ved Salg af Aktier paa denne spøgefulde Generalforsamling, gik til Afdelingens aarlige Juleuddeling.

Et Medlem skriver —

Da jeg i 1950 blev indkaldt til Tjeneste ved Søværnet, fik vi gratis udleveret en lille Bog med Billeder af vore Skibe. Jeg har stadig denne Bog som et Minde om min Tjeneste i de forskellige Skibe, jeg sejlede med.

Da min yngre Broder var blevet indkaldt nu i Aar, spurgte jeg ham, om han ogsaa havde faaet en saadan Bog, men det havde han ikke. Kan man i Marineforeningen oplyse mig, hvorfor vi i 1950 fik denne Bog, naar den ikke mere uddeles til de værnepligtige, og om den maaske kommer igen senere?

Med venlig Hilsen.

Orla Nielsen.

Den omspurgte, meget interessante og lærerige Bogs Forfatter, Kommandørkaptajn *R. Steen Steensen*, oplyser hertil, at Beholdningen af *Flaadens Skibe 1950* er opbrugt, men naar et nyt Oplag udsendes, kan man i Dag ikke sige noget om, dog forinden dette sker, skal Bogen og dens mange Illustrationer føres à jour — men det var kun ønskeligt, om den snarest igen kunde udleveres til hver værnepligtig Orlogsgast og dermed bidrage til at fremme Interessen for Søværnet.

Red.

Et andet Medlem skriver:

Jeg læste i UNDER DANNEBROG for Juni Maaaned, at Sekretæren for Aabenraa Afd. omtaler den store Mødetræthed i Afdelingen, og at Red. haaber, det kun er et lokalt „Onde“, der hærger denne sønderjydske Afdeling.

Det er med Beklagelse, at jeg maa gribe Pennen for at fortælle, at det desværre ikke er et lokalt „Onde“ for Aabenraa Afd., for vi kan her for Esbjerg Afd.s Vedkommende ogsaa tale om „Mødetræthed“, der her i den ellers saa raske By er meget stor.

Der blev fra Medlemmerne anket over, at de Fester og Sammenkomster, der blev holdt, var for dyre og derfor holdt Medlemmerne væk. Af den Grund blev der fra Bestyrelsens Side udfoldet store Bestræbelser for at forsøge at lave billigere Fester og Sammenkomster, saasom Foredrag, Filmsaftener af forskellig Art, Pakkefest og anden Underholdning, som alle kunde være med til, men hvad gjorde Medlemmerne — ja, de blev væk. Ja, det er lidt haarde Ord, men naar der af saa stor en Afd. som Esbjerg kun møder højst 10 %, saa taler vi her om virkelig „Mødetræthed“, og saa længe

Støt Marineforeningens Grundfonds filantropiske Formaal ved at købe

MARINEFORENINGENS JULEKORT
eller benytte de særlige MARINEFORENINGSLYKØNSKNINGSTELEGRAMMER.

Fra Hav og Havn

De mange smukke gamle Gallionsfigurer, der er opstillet rundt om paa Holmens vidtstrakte Terræn, er i Løbet af Sommeren blevet malet op og Stævnsskjoldet paa Krydserfregatten, nu Kaserneskipet FYEN, fremtræder ligeledes i smukke klare Farver — nu mangler der kun nogle forklarende Tavler, der kan fortælle om, hvilke Skibe de forskellige Gallionsfigurer har prydet.

Restaureringen af *Sonnes* kendte Frise paa Thorvaldsens Museum bliver for Tiden udført af Maleren *Axel Salto*. Den nordøstlige Gavl er nu færdig, og her ser man den gamle Fregat ROTAs store Skrog træde frem i klare, smukke Farver. ROTA var som bekendt det Skib, der førte Thorvaldsen hjem, og Fregatten indgaar derfor som et Led i den Gengivelse af Mesterens Hjemkomst, der er Frisens Motiv.

Efter to Aars Eksperimenter har det britiske Admiralitet besluttet at bygge mindre Fartøjer af et plastiske Glasfiber-Materiale. Admiralitetet erklærer, at dette Materiale antagelig med Held vil kunne anvendes til Massefabrikation af Baade, som tidligere blev lavet af Træ. Glasfiber siges ikke at kunne raadne eller blive udsat for Ormeangreb i tropiske Farvande, ligesom der ikke er nogen Sammenføjninger, der kan faa Baadene til at revne.

Selv om der siden Krigen er bortsprængt eller hævet ne Mængde Vrag paa den store Skibskirkegaard mellem den dansk-tyske Grænse og Lübeck Bugt, ligger der endnu 140 Skibsvrag, af hvilke flere er til Fare for Sejladsen, oplyser de tyske Myndigheder i Kiel. Ved Krigens Slutning fandtes 480 Skibsvrag, og af disse er hidtil fjernet 340. Bjergningsarbejdet fortsættes.

Aarhus Havn har udsendt et fikst lille Hæfte, hvori der gives alle Oplysninger om denne store og moderne Havn, et moderne Ingeniør-Mesterværk midt i den skønne Aarhusbugt.

Den engelske Forfatter *Harold Nicholson*, som er anset for at være en af vor Tids fornemste Ekspert paa Diplomatiets Omraade, fortæller, at den fineste Diplomat, han har hørt Tale om, aldeles ikke tilhørte det diplomatiske Korps, men *The Royal Navy*. Det var en ung Mand, som var oppe til Eksamen og af en gammel bister Admiral blev spurgt:

— Naa, unge Mand, kan De sige mig Navnene paa de tre mest betydende Skikkelser i den britiske Flaades Historie?

— Ja, forklarede den unge Mand, det er *Drake*, og det er *Nelson*, og det er — ja, undskyld, jeg fik ikke rigtig fat paa Deres Navn, Sir.

det staar paa, er det saa at sige umuligt for Bestyrelsen at arrangere noget, fordi vi hele Tiden strander paa dette Idéen er god nok — men hvor er Medlemmerne.

Derfor vil jeg slutte mit Indlæg med dette:

Kammerater indenfor Esbjerg Afd., unge som ældre, mød frem og helst talrigt, saa ved jeg, at der fra Bestyrelsens Side vil gøres alt, hvad der kan gøres for at arrangere noget, men — Betingelsen er selvfølgelig, at Medlemmerne kommer.

Med venlig Hilsen.

H. F. Ribbung, Sekretær.

Orlogsmuseum — ude og hjemme

var Titlen paa en propaganderende Artikel for vort manglende Orlogsmuseum i UNDER DANNEBROGs Juni-Nr. 1953. Heri omtales forskelligt fra udenlandske Orlogsmuseer, og Artiklen sluttede med Spørgsmaalet: — og hvad har vi herhjemme?

Denne Artikel blev gengivet i Søværnets Fenrik-Organisations Organ „Marinetidende“ i dettes November Nr. i Aar og efterfulgt af nedenstaaende Notits: *Nyerhvervelse til Tøjhusmuseet.*

Tøjhusmuseet har faaet en sjælden Nyerhvervelse: en halvandethundredaarig Skibskanon, som er fisket op fra Øresunds Bund i sin fuldt bevarede Træ-Rapert, fortæller *Nationaltidende*. I Forvejen ejer Museet kun een Kanon i Træ-Rapert, nemlig en fra *Niels Juels* Tid. Museumsinspektør *Egon Eriksen* fortæller, at Kanonen stammer fra ca. 1800 — med andre Ord fra den danske Flaades Storhedstid før Slaget paa Rheden og Københavns Bombardement. Den tre Tons tunge Kanon blev fundet i Sundet af Dykker *V. Jensen* fra Lynæs. Formentlig har Kanonen, en 24-pundig, staaet paa Dækket af en Fregat eller et Linieskib, 3 andre tilsv. Kanoner blev afleveret til Søartilleriet.

Uvilkaarligt undres man over Bemærkningen om, at en saadan gammel Skibskanon gaar til *Tøjhusmuseet*. Ganske vist har dette smukke og meget interessante Museum en anseelig Artillerisamling i *Chr. IVs* skønne gamle Kanonhal — men alligevel burde Fundet af den gamle Skibskanon finde sin Plads paa Orlogsmuseet

— hvis dette altsaa eksisterede!

✧ Marineforeningen gratulerer ✧

Tidligere Mester ved Orlogsværftet, gammel Baadsmænd fra Undervandsbaadenes første Dage, mangeaarigt Marineforenings-Dirigent og Æresmedlem af Københavns Afd. *K. C. Borrild* fyldte 25/9 80 Aar.

Gentofte Afdelingens populære Formand, Indkøbschef *V. E. Holst*, 60 Aar 11/11.

Marineforeningens Kalender

Helsingør Afdelingens Marinestue i „Færgegaarden“ er aaben den 2. Torsdag i hver Maaned fra Kl. 1930.

Odense Afd. har Kammeratskabsaften i Marinestuen 8/12 Kl. 1830.

Roskilde Afd. holder Juletræsfeest 30/12.

*Hørsholm/Rungsted*s Program for det nye Aar lyder paa:

9/1 Kl. Kl. 20 Nytaarsfest med Damer. 18/12 Kl. 20 Generalforsamling. 6/3 Kl. 20 Karneval og 3/4 Kl. 19 Afslutningsfest med Damer.

Aarhus Afd.s Julefest afholdes 2. Juledag i „Klostergaarden“. Program vil blive tilsendt. Husk, Børnebilletterne skal afhentes i god Tid af Hensyn til Arrangementet.

Aarhus Afd.s Kammerater mødes i Marinekahytten den 2. Torsdag i hver Maaned til kammeratligt Samvær, og paa disse Aftener skulde der gerne være fuldt Hus. Mød derfor op, alle Mand!

Ringkøbing Afd. afholder Nytaarsfest 2/1.

Roskilde Afd.s Medlem gennem mange Aar, fhv. Gaardejer *Anders Sørensen*, Ørsted, er afgaaet ved Døden i en Alder af 75 Aar. Ved Bisættelsen, hvor Flaget paraderede, udtalte Afd.s-Formanden smukke Mindeord over den gamle, trofaste Kammerat.

Gentofte Afd. har ved Skibsfører *P. C. Jensens* Død mistet et godt og interesseret Medlem — kendt ud over Landets Grænser som Fører af Vikingskibet HUGIN paa det berømte Sejlads til England. Efter sit Skibs Forlis i norske Farvande i Oktober havde Kaptajn *Jensen* faaet et Chock, og efter kort Tids Sygdom døde den dygtige og afholdte Sømand.

Mariager Afd.s ældste Medlem, *Jens Skjellerup*, der aftjente sin Værnepligt i 1888, døde 87 Aar gammel og begravedes den 22/9, ved hvilken Lejlighed Flaget blev sænket over Graven.

Hirtshals og Hjørring Afd. melder, at et skattet Medlem, Fiskehandler *Laurits Kirkedahl*, er afgaaet ved Døden og begravet under fuld Honnør fra begge Afdelinger.

ÆRET VÆRE DERES MINDE.

Marinehistorisk Selskab

afholdt 5/11 et Møde med Foredrag om Fæstningen *Christiansøes* Historie. Paa en levende og interessant Maade skildrede Øens Historiker, Overlærer *A. E. Kofoed*, Svaneke, Liv og Begivenheder paa Danmarks østligste Forpost, den lille maritime Klippefæstning paa Øgruppen NE. for Bornholm, og viste i Tilslutning hertil en Række Lysbilleder. Der er ingen Tvivl om, at dette Foredrag ogsaa har Bud til de gamle Orlogsgaster, og Henvendelser om Arrangement af dette Foredrag kan ske gennem Hovedkontoret.

Dronning Ingrid's Fond

til Bekæmpelse af Polio

Børnelammelsen er uden Tvivl den civiliserede Verdens uhyggeligste Sygdom. Den Polio-Epidemi, vi havde i Danmark i Fjor, var en af de værste, der nogensinde har været i Europa. Henved 6.000 danske Borgere blev angrebet — Halvdelen fik Lammelser og op imod 10 % heraf døde.

Polio er Civilisationens Pris, siger man. I Dag mig — i Morgen dig, og derfor er Kampen mod Polio til Gavn for os alle — den enkelte og hele Samfundet. Kampen føres baade defensivt og offensivt. Defensivt ved at afbøde Sygdommens Eftervirkninger hos dens Ofre ved en Efterbehandling, som gennem de senere Aars Landvinding har naaet et meget højt Stade til uvurderlig Gavn for de ramte. Og offensivt gennem Forskningsarbejde, som har til Endemaal at frembringe en god, forebyggende Vaccine, saaledes at vi med den som Vaaben ikke mere behøver at frygte Polio.

Vær med til at hjælpe Fonden til at opfylde sit Formaal — at bekæmpe den frygtelige Folkesygdom, Børnelammelsen.

Giv Deres Bidrag til Indsamlingen til *Dronning Ingrid's Fond til Bekæmpelse af Polio*, Adr. Landsforeningen mod Børnelammelse, Tuborgvej 5, Hellerup, eller til Indsamlingens Girokonto Nr. 17.

Bog anmeldelser

R. Steen Steensen: VORE TORPEDOBAADE GENNEM 75 AAR. Marinehistorisk Selskabs Skrift Nr. 2. I Kommission hos Einar Munksgaard, 9 Kr.

I Anledning af 75-Aaret for Udrustningen af den første danske Torpedobaadsdeling har den kendte marinehistoriske Forfatter, Kommandørkaptajn *R. Steen Steensen*, udarbejdet de danske Torpedobaades Historie og Udvikling. Med vanlig Omhu og Nøjagtighed er hermed tilvejebragt et Værk, som vil blive staaende som et Kildeskrift indenfor vor Marinelitteratur. Og det er ikke tørt og videnskabeligt Stof, men der er her paa en levende og interessant Maade gjort Rede for dette hurtige og slagkraftige Vaabens Udvikling fra de første spæde Forsøg med Stangtorpedoer fra Rofartøjer og Dampchalupper over Kystjagerne til de moderne Motortorpedobaade. Alle gamle Orlogsgaster, der har faret med eller har Interesse for Torpedobaade, vil med Interesse gribe denne Bog og nikke genkendende til Navne og Begivenheder, der opridses her. Det er rigtig en Bog, der egner sig som Julegave til en gammel Orlogsgast, og det er højst fortjenstfuldt, at dette Skrift, som er bygget over en Artikel i „Tidskrift for Søvesen“, gennem *Marinehistorisk Selskabs* Udsendelse gøres bekendt for videre Kredse. Som Forfatterens øvrige Bøger er det et lodigt og højst læseværdigt Værk, som paa det bedste kan anbefales.

JUL PAA HAVET. *Vikings* Julehæfte 1953.

Som altid i god Tid er *Vikings* Julehæfte 1953 udkommet som et righoldigt og lodigt Julehæfte, specielt med Stof, der maa interessere Søens Folk. Et Væld af smukke Reproduktioner fylder dette Sømands-julehæfte, og man glæder sig baade over Tekst og Billeder. JUL PAA HAVET vil altid være en kærkommen Julegave for Søens Folk, og hvem der har Forbindelse hermed, det er en Julegave, der let kan sendes til Venner i oversøisk Fart, thi heller ikke paa deres Julebord maa dette Hæfte savnes.

JESPER CHRISTENSEN & CO. Vin en gros
Herluf Trollesgade 23 . København K.

^A/_S Em. Z. Svitzers
Bjergnings-Entreprise

OTTO SUENSON & CO.
Dronningens Tværgade 7 Telf. 482
Grundl. 1880
VINFORRETNING
LAGER AF CIGARER
Lev. til Officersforeningen og Søofficersforeningen

Højgaard og Schultz ^A/_S
Ingeniører og Entreprenører

Hovedkontor: Evaldsgade 9 - København

<p style="text-align: center;">AALBORG</p> <p style="text-align: center;">BERG KNUDSEN'S SLAGTERFORRETNING SKIBSPROVIANTERING Korsgade 28 — Telefon 2592 — Aalborg</p> <p style="text-align: center;">Aalborg Sømandshjem <i>Hyggelige Restaurationslokaler og god Mad</i> Teglgaardshaven Tlf. 1986 <i>Nymonterede Værelser m. rindende Vand</i></p>	<p style="text-align: center;">BORNHOLM</p> <p>Skibsproviantering John Hintzes Enke - Rønne</p> <p style="text-align: center;">Alfred Th. Haagensen JUVELER, GULDSMED & GRAVØR St. Torv 8 Telf. 270</p> <p style="text-align: center;">Simon Madsen RØNNE</p>	<p>Missions- & Afholdshotellet <i>M. Sørensen</i> Danmarksgade 40 Tlf. 122</p> <p style="text-align: center;">ELECTRA 1/3 Elektroinstallatørfirma Danmarksgade 38 Frederikshavn Tlf. 239</p>
<p style="text-align: center;">AARHUS</p> <p>Aarhus „Artol“ Renseri Telf. 3 00 30</p>	<p style="text-align: center;">ESBJERG</p> <p style="text-align: center;">Claus Sørensen Esbjerg</p>	<p style="text-align: center;">Frederikshavn Mælkforsyning Telf. 1401</p> <p style="text-align: center;">E. Kristensen & Aa. Poulsen Malermestre FREDERIKSHAVN Th. Bergsgade Tlf. 1415-1557</p>
<p style="text-align: center;">VILLY KYST GLARMESTER Tlf. 6 96 96 Tordenskjoldsgade 3 — Aarhus Aargang 8968/1928</p>	<p style="text-align: center;">H. J. Christensen & Søn VAADBINDERI OG TOVTØRRERI ESBJERG</p>	<p style="text-align: center;">Johan Damsgaard Kolonial & Skibshandel Tlf. 63 Frederikshavn</p>
<p style="text-align: center;">Aarhus Maskinfabrik Telf. 3 67 44 KRANER — GRAVEMASKINER OG TRANSPORTANLÆG</p>	<p style="text-align: center;">Esbjerg Skibshandel v/ Harald Nielsen Ny Havn Tlf. 2198</p>	<p style="text-align: center;">PETER AÆN VAADBINDER Rødspætte-, Torsk-, Silde- og Kullervaad samt alle Slags Trawl <i>Altid omgaaende Levering</i> Frederikshavn Tlf. 696</p>
<p style="text-align: center;">Restaurant Mejlborg Mødested for Marineforeningens Medlemmer Tlf. 2 12 40 AARHUS</p>	<p style="text-align: center;">H. Krogh Nielsen Motorreparationer Nygaardsvvej 33 Lev. til vestre Marinedistrikt</p>	<p style="text-align: center;">P. CONRADSEN Teknisk Maskinforretning SKIBSARTIKLER — OLIE Tlf. 900</p>
<p style="text-align: center;">Marstrand Nielsen Tømrermester H. L. NIELSEN & SØN Vesterallé 9 Aarhus Tlf. *3 45 77 <i>Tømrer-, Snedker- og Inventararbejde</i></p>	<p style="text-align: center;">Hotel »Spangsberg« Mødested for Marineforeningens Medlemmer ESBJERG Tlf. 1753 - 1754 - 1755</p>	<p style="text-align: center;">Einer Sørensen STEVEDORE Havnegade 11 Telf. 932 Frederikshavn</p>
<p style="text-align: center;">Kolonial - Vin - Tobak <i>Martin Nielsen</i> Strandvej 34 Telefon 2 16 80 AARHUS (Leverandør til Marinen)</p>	<p style="text-align: center;">THOR JACOBSEN Radioforhandler JYLLANDSGADE 18 ESBJERG</p>	<p style="text-align: center;">FYN</p> <p>Naar De kommer til KERTEMINDE, besøg da MARINESTUEN J. Due Nielsen, „SØLYST“ Tlf. 383</p>
<p style="text-align: center;">BØRGE SØRENSEN Slagter- og Viktualieforretning Tordenskjoldgade 63 - Aarhus Telf. 6 94 45 1664/1942</p>	<p style="text-align: center;">Jensen & Lauridsen Skibsbyggeri ESBJERG TLF. 2053</p>	<p style="text-align: center;">AKTIESELSKABET SVENDBORG SKIBSVÆRFT</p>
<p style="text-align: center;">All vedr. elektrisk Installation <i>(Speciale: Skibsinstallationer)</i> Reparationer af enhver Art <i>Radio - Ekkolod - Dynamoer - Motorer</i> Johs. Højholt Sørensen Dyngarken 10 v/ Aarhus Havn. Tlf. 3 20 71</p>	<p style="text-align: center;">FREDERICIA</p> <p>Den „Folkelige Forsamlingsbygning“ »Fremad« Tlf. 85 - Vald. Pedersen God Mad — Billige Priser</p>	<p style="text-align: center;">OVERGAARD NIELSEN Installatør Græbrødreplads 7 Tlf. 265 / ODENSE Priv. Tlf. 3165</p>
<p style="text-align: center;">A/s Aarhus Flydedok og Maskinfabrik Tlf. 3 40 00</p>	<p style="text-align: center;">FREDERIKSHAVN</p> <div style="text-align: center;"> <p>KOKS CINDERS KUL M. LAURITZEN & CO. TELEFON 64 - FREDERIKSHAVN</p> </div>	<p style="text-align: center;">Carl Antonsen Guld- og Sølvsmed</p>
<p style="text-align: center;">FISKEBODEN v. Ejner Nielsen CHR. WÆRUMSGADE 8 — AARHUS Tlf. 3 10 27 Hygiejnisk Betjening</p>	<p style="text-align: center;">KUL Fa. PETRY CLOOS & CO. Telefon 150 Telgr.-Adr.: Cloos</p>	<p style="text-align: center;">N. Due-Petersen & Kryger INGENIØRER Telf. 118 (3 Ledn.) Svendborg</p>
		<p style="text-align: center;">GRENAA</p> <p style="text-align: center;">SVEND JENSEN SØEKVIPERING. Grenaa Havn. Tlf. 248 Medlem af Marineforeningen</p>
		<p style="text-align: center;">Grenaa Kulimport <i>N. O. Kjølhede</i> Telf. 333 (3 Linier) GRENAA</p>

<p align="center">HAMMEL</p> <p>Marinerne mødes paa Ortveds Hotel Hammel Telefon 1</p>	<p align="center">KOLDING</p> <p>Kolding Rugbrødsfabrik P. B. KLAABORG Telf. 568 - 569</p>	<p align="center">Aktieselskabet Randers Rebslaaeri RANDERS</p>
<p align="center">HIRTSHALS</p> <p>Hirtshals Fiskeauktion N. O. Jensen Tlf. 34 Privat 54 Telegr.-Adr.: Fiskeauktionen</p>	<p align="center">KORSØR</p> <p>1. Kl.s Varer Alt i Kød og Paalæg Chr. Müller, Halskovvej</p>	<p align="center">Chas. Mortensen SEJL, PRESENNING, FLAG OG TELTFABRIK Randers Telf. 529</p>
<p>Sig det med Blomster »VIOLA« Telf. 74</p>	<p align="center">LEMVIG</p> <p>LEMVIG TANDTEKNIK J. Holmstrup Alt i moderne Tandteknik TORVET 1 TLF. 245</p>	<p align="center">SILKEBORG</p> <p>Gamle Marinere mødes i Marinestuen AKTIESELSKABET DEN FOLKELIGE FORSAMLINGSBYGN. Vestergade 26 Tlf. Silkeborg 68</p>
<p>Søren Løth & Sønner Hummer- & Fiskeeksport Tlf. 24—22 Telegr.-Adr.: Løth</p>	<p align="center">MIKKELS RADIO J. Chr. Mikkelsen VESTERGADE 35 - LEMVIG - Tlf. 567</p>	<p align="center">SKAGEN</p> <p>Oscar Skougaard Aut. Installatør Tlf. 345 <i>Skiberadio, Sendere og Pejleanlæg</i></p>
<p align="center">SOLEA</p> <p>SILDESALTERI - FISKEFILETFABRIK Tlf. Hirtshals 12</p>	<p align="center">Holm & Sejr SLAGTERMESTRE Svirrebommen 4 Tlf. 396</p>	<p align="center">Marinestuen anbefales KARSTENS HOTEL - Telf. 21</p>
<p>Turisthotellet Skipperkroen HIRTSHALS <i>Vi Marinegutter mødes i Marinestuen</i></p>	<p align="center">A. Honoré Isenkram- & Udstyrsforretning Torvet Tlf. 408</p>	<p>Sejl, Flag og Presenninger <i>Sejlmager Alex Jørgensen</i> Skagen Tlf. 423</p>
<p>Carlsen & Aaens Vaadbinderi Hirtshals — Tlf. 180 VAAD - TRAWL OG TOVVÆRK Hurtig Reparation</p>	<p align="center">NYKØBING F.</p>	<p align="center">SKIVE</p> <p>Harald Espersen Frederiksgade 5 Statsaut. Installatør — Ing. M. I. K <i>Radio-Apparater Elektriske Anlæg</i></p>
<p>Levorsen & Jørgensen <i>Lys - Kraft - Skibsinstallation - Ekkolod</i> Betjening Dag og Nat — Tlf. Hirtshals 11</p>	<p align="center">Sparekassen i Nykøbing p. F.</p>	<p align="center">SØNDERBORG</p>
<p>V. WINTHER <i>Slagtermester</i> TLF. HIRTSHALS 65 Leverandør til Marinen</p>	<p align="center">Nykøbing F. Bryghus Lager og Pilsner</p>	<p>Sønderborg Andelsmejeri Telf. 61 — 487</p>
<p><i>Marine! Aflæg et Besøg paa</i> SØMANDSHJEMMET A. SAMUEL TLF. HIRTSHALS 37</p>	<p align="center">NYKØBING M.</p>	<p align="center">THYBORØN</p>
<p align="center">HORSENS</p> <p>Horsens Sølv</p>	<p align="center">MORSØ STØBEGODS Nykøbing Mors AKTIESELSKABET N. A. CHRISTENSEN & CO. Kongelig Hofleverandør</p>	<p>Valdemar Petersen Skibsprovianteringsforretning Eget Frilager Tlf. 8—98</p>
<p>HORSENS JERN- OG STAALFORRETNING Sønderbrogade 31 Tlf. 2080</p>	<p align="center">RANDERS</p>	<p>Thyborøn Fiskeauktion v/ Albert Steen Telf. 57</p>
<p align="center">HUNDESTED</p>	<p align="center">AKTIESELSKABET</p>	<p align="center">VEJLE</p>
<p>Hundested Baadebyggeri Konstruktion, Nybygning og Reparation af enhver Art Træskebe. Tlf. 2</p>	<p align="center">Bryggeriet »Thor« RANDERS</p>	<p>HERREMAGASINET Johansen & Co. v/ A. Jeppesen, Raadhustorvet</p>
	<p>P. Lauritzen Kolonial- & Skibshandel RANDERS Telf. 487</p>	<p>P. A. Andersen BAGERMESTER Skyttehusgade 28 Tlf. Vejle 407</p>
	<p>Besøg Danmarks første MARINESTUE Gl. Toldbod RANDERS Telf. 1267</p>	<p>A/S VEJLE MÆLKEKOMPAGNI Vedelsgade 85 Tlf. 335 - 336</p>

Udgivet af Marineforeningen. Redigeret af *G. Honnens de Lichtenberg*.
Hovedforeningens og Bladets Kontor: Havnegade 55, København K.,
Kontortid dgl. 13—16, Lørdag undt. Telf. Palæ 2886. Postkonto Nr. 1608.
Annonceekspedition: Amaliegade 22, Kbhvn. K., Central 611, Postkonto 3253.

Heydes Bogtrykkeri — København K.

MEMLEAF
FORENINGEN AF DANSKE
UGEBLADE, FAGBLADE OG TIDSSKRIFTER